

גיליון מס' 9

מהדורה מיוחדת – בחירות 2009

דבר המערכת

אנו שמחות להביא בפניכם את הגיליון הראשון "משמר הסביבה" לשנת 2009. הגיליון יוצא בשיתוף פעולה של הקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר אילן יחד עם "חיים וסביבה" – ארגון הגג של ארגוני הסביבה בישראל.

החודש, לקראת מערכת הבחירות הקרובה, הוקדש כל הגיליון לסקירה והשוואה של עמדותיהן של המפלגות השונות בנוגע לנושאי איכות הסביבה ובריאות הציבור. בגיליון זה תוכלו להתרשם מהתייחסות המפלגות לנושאים אלה במצעי הבחירות שלהן, ומתשובותיהן לשאלות שהופנו אליהן במספר נושאים מרכזיים.

הבאת המצע הסביבתי בפני ציבור הקוראים הינה חשובה הן למען בחינת המודעות לנושאים סביבתיים המשפיעים או עלולים להשפיע על אורחות החיים של כלל תושבי מדינת ישראל, והן מהבחינה התקשורתית פרלמנטארית עקב הבחירות הקרובות לכנסת ה-18.

ניתן ליצור עמנו קשר בדוא"ל: svivatit@gmail.com.

משמר הסביבה נערך ע"י יעל מורג וליאת אלפז, תלמידות הקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית בהנחיית עו"ד איילת ברעם, עו"ד אתי רוזנבלום, ד"ר אורן פרז ומר נאור ירושלמי.

סמנכ"ל ארגון חיים וסביבה: נאור ירושלמי רכזת קשרי ממשל: מאיה קרבטרי naor@sviva.net maya@sviva.net	חיים וסביבה - ארגון הגג של ארגוני הסביבה בישראל sviva@sviva.net www.sviva.net	הפקולטה למשפטים אוניברסיטת בר אילן טלפון: 03-5318814 רמת גן 52900	הקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית אתר הקליניקה: www.envclinic.org.il	מנחי הקליניקה: ד"ר אורן פרז עו"ד איילת ברעם עו"ד אתי רוזנבלום perez@mail.biu.ac.il baramayelet@gmail.com etyros@gmail.com envclinic@gmail.com
---	---	---	---	--

תוכן עניינים:

סקירת מצעי המפלגות בנושאים ירוקים

בחרנו לפנות למפלגות המתמודדות בבחירות לכנסת הקרובה. עם זאת, מפלגות אשר אינן נסקרות בגיליון זה לא נענו לפנייתנו, או לחילופין מצען אינו דן בנושאים סביבתיים.

המפלגות הנסקרות הינן:

חד"ש: <http://hadash2009.org.il>

הירוקים: www.green-party.co.il

ישראל ביתנו: www.beytenu.org.il

ישראל חזקה: www.israelhazaka.org.il/14-he/StrongIsrael.aspx

הליכוד: www.likud.co.il, www.netanyahu.org.il

התנועה הירוקה-מימד: www.hayeruka-meimad.org.il

התנועה החדשה-מרצ: www.newmeretz.org.il/asp/default.aspx

העבודה: www.havoda.org.il/14-he/Party.aspx

קדימה: www.kadima.org.il

ש"ס: <http://shas.org.il>

חשוב לציין כי כלל המידע מבוסס על מצעים וחומרים אחרים שפורסמו על-ידי המפלגות עצמן. במקרה שלא פורסם מצע, התבסס המידע על עיקרי מצע קודם או פרסומים אחרים.

הנושאים הסביבתיים הנסקרים:

1. פיתוח בר קיימא

2. שטחים פתוחים וחופים

3. זיהום תעשייתי ואכיפה

4. תחבורה

5. קרינה והתחממות גלובאלית

6. מחזור

7. מים

8. אנרגיה ירוקה

1. פיתוח בר קיימא

מפלגה

עמדת המפלגה בנושא

הירוקים

1. תכנון כולל של קהילות שלמות ומשולבות המכילות דיור, חנויות, מקומות העבודה, בי"ס, גינות
2. התכנון ייקח בחשבון, בין היתר, את הצורך בדברים הבאים: תחבורה ציבורית מפותחת, הקצאה של
3. עיצוב הקהילה צריך לעזור בשימור משאבים ובצמצום הפסולת.
4. תכנון השימוש בקרקע ברמה האזורית חייב להשתלב ברשת תחבורה רחבה יותר המבוססת על
5. האזורים יכילו שטחים רציפים של "מסדרונות" המורכבים מ"רצועות ירוקות" או שטח פראי, אשר

הליכוד

קידום מתן תמריצים ל "בניה ירוקה" ע"י הקלות מס או תוספות אחוזי בניה.

העבודה

1. קידום אך ורק פיתוח בר-קיימא;
2. העדפת חיזוק ישובים קיימים על פני יצירת ישובים חדשים, מתוך הכרה בחשיבות חיזוק המרקם
3. הבטחת ריאות ירוקות בתוך הערים ובחיץ הבינעירוני, למען איכות החיים של התושבים ומשיקולים
4. חיוב בנייה ירוקה של מבני ציבור ועידוד בנייה פרטית ירוקה.

התנועה

1. יצירת סביבה עירונית בטוחה לילדים;
2. החזרת החיים אל הרחוב העירוני – עידוד ותמרוץ הפעילות העסקית ברחובות הערים, ומניעת זליגה
3. קידום אתרי טבע בעיר, כך שלכל תושב תהיה נגישות לאתר טבע בקרבת מקום מגוריו;
4. אכיפת חוקי איכות הסביבה ובראשם מניעת רעש והתחשבות בזולת;
5. הגברת הניקיון במרחב הציבורי ויצירת חזות עירונית נקייה ומטופחת;
6. הגדלת היצע של דיור בר-השגה;
7. קידום בנייה ירוקה, המשמרת מים ואנרגיה.

התנועה

1. יצירת סביבה עירונית בטוחה לילדים;
2. החזרת החיים אל הרחוב העירוני – עידוד ותמרוץ הפעילות העסקית ברחובות הערים, ומניעת זליגה
3. קידום אתרי טבע בעיר, כך שלכל תושב תהיה נגישות לאתר טבע בקרבת מקום מגוריו;
4. אכיפת חוקי איכות הסביבה ובראשם מניעת רעש והתחשבות בזולת;
5. הגברת הניקיון במרחב הציבורי ויצירת חזות עירונית נקייה ומטופחת;

מימד

6. הגדלת היצע של דיור בר-השגה;
7. קידום בנייה ירוקה, המשמרת מים ואנרגיה

חד"ש

1. גיבוש מדיניות כוללת של הגנה על הסביבה ואימוץ עקרונות של צדק סביבתי. קידום השוויון בשימוש
2. הבטחת התקציבים הדרושים לחיבור כל הערים והישובים, לרבות הערביים, לפרויקט הביוב הארצי
3. הפסקת הפרטת התשתיות הסביבתיות בקרקעות, בתחבורה, בשירותי המים ובמשק האנרגיה;
הגנה בחוק ובהוראות התקציב על מרכזי הערים כסביבות מגורים ותרבות תוך שימור אופיים
4. הקצאת תקציבים הולמים למניעת זיהום האוויר, המים והסביבה ולטיפול במפגעים אקולוגיים;

ישראל

1. אמונה בקשר בין בריאות האדם ואיכות הסביבה, ובחובה לגבש מדיניות כוללת של הגנה על הסביבה
2. הגנה על כדור הארץ ככלל, ולאיכות חיים בארצנו – בפרט. זאת מתוך מחויבות לרווחת האדם ולערכי
3. הקמת "בית משפט לנושאים סביבתיים";
4. המשכת היצירה וקידום חקיקה בעלת אופי אקולוגי בתחומי מחזור, אנרגיה, זיהום אוויר, קרקע,
5. עידוד בנייה ירוקה ושימור "ריאות ירוקות" בריכוזי אוכלוסין.

ישראל

1. תגבור מערך כיבוי האש בצידוד מיוחד ומטוסים ייעודיים לכיבוי שריפות;
2. החזרת ההסברה הממשלתית כנגד פגיעה בטבע ובנוף באמצעי המדיה;
3. הגדלה הדרגתית של מלאי הדלק לשעת חירום לצרכי בטחון ותפקוד המשק והעברתו בהדרגה אל

קדימה

1. שמירת פיתוח בר קיימא ובכלל זה על ערכי טבע מורשת ונוף למען הדורות הבאים;

ש"ס

- שימור הטבע והנוף כחלק חשוב בחיינו על אדמת ארץ הקודש. לטיפול איכות הסביבה משמעות

2. שטחים פתוחים וחופים

מפלגה

עמדת המפלגה בנושא

הירוקים

1. הגדרת יעדים של שטחים פתוחים לכל רשות מקומית. יושם דגש לא רק על מכסת השטחים
2. עיגון שמירת חופי הארץ במערכת חקיקה ברורה ונמרצת: שינוי חוק החופים כך שהתחום האסור
3. הפעלת תוכנית לאומית לטיפול ושיקום חופי ישראל. התוכנית תכלול בין היתר: בחינה של

העבודה

1. פעולה להעברתו הסופית וליישומו של חוק שיקום קרקעות מזוהמות, לאיתור וסימון מתחמי
2. גיבוש ויישום תוכנית להצלת ים המלח, קידום גישה חופשית ומניעת בניה על חופי הים התיכון, חוף

התנועה

1. שמירה על השטחים הפתוחים על ידי שקילה מחדש, דיון מעמיק ואף ביטול תכניות שכבר אושרו
2. זירוז ההכרזה של שר הפנים על עשרות שמורות טבע וגנים לאומיים, שההכרזה עליהם מתעכבת;
3. הגנה על מערכות אקולוגיות, בעיקר מדבריות, חורש טבעי, בתות, מערות, נחלים, בריכות חורף, חופי
4. מאבק כזה ייעשה על ידי מערכת משולבת של מחקר, מכס, פיקוח, אכיפה והסברה;
5. מאבק בכורי חול בלתי חוקיים, על מנת לשמור על בתי הגידול החוליים בישראל, הנמצאים בסכנה;
6. פיקוח על שימוש בחול על ידי קבלני בנייה והגבלתם בנושא זה.

התנועה

1. הגדלת שטחי הגנים והפארקים וטיפוחם;
2. הקפדה על הליכי תכנון מסודרים, המעניקים משקל נאות לשיקולים הסביבתיים, ומשתפים את
3. הנחיית מינהל מקרקעי ישראל לפעול לניהול המרחב הפתוח לטובת כלל הציבור, מתוך שיקולים
4. הכוונת הפיתוח אל המרחבים הבנויים, הימנעות מפיתוח חדש בלב השטח הפתוח והרחקת פיתוח
5. קידום הכרזה על שמורות טבע וגנים לאומיים. הכנסת המסדרונות האקולוגיים לשיקולים התכנוניים

6. הקמת פארקים ואזורי נופש מטרופוליניים בלב האזורים העירוניים של ישראל, בהם יישמרו ערכי

אכיפה של חוקי הבנייה והחקיקה המגנה על השטחים הפתוחים והטמעת שיקולים סביבתיים

חד"ש

1. הגנה על הקרקעות מפני השתלטות למטרות רווח של נדל"ניסטים ומפני שימוש בזבזני;
2. הפסקת הפרטת הקרקעות, הבטחה שמקרקעי ישראל ישמשו באופן שיויוני את כל התושבים;
3. העמדת שמורות הטבע והגנים הלאומיים לשימוש הציבור ללא כל תשלום.

ישראל חזקה

1. פעולה ביד קשה וענישה מחמירה כולל תגבור כוחות האכיפה כנגד עבריינות סביבתית על כל סוגיה;
2. עידוד בנייה לגובה וחיזוק יישובים קיימים, תוך הימנעות מבניית יישובים חדשים אשר פוגעים
3. אכיפת החוק האוסר על בנייה בחופים ופתיחת החופים למען הציבור ולא לגורמים כלכליים;

קדימה

שמירה על השטחים הפתוחים ומניעת שינוי ייעודם לבניה באזורים הכפריים ובמרכז הארץ.

ש"ס

חקיקת חוקים שמטרתם הגנה על הטבע, על מקורות המים ועל חופי הים.

למפלגות ישראל ביתנו והליכוד אין התייחסות לנושא שטחים פתוחים וחופים במצען.

3. זיהום אוויר, זיהום תעשייתי ואכיפה

מפלגה

עמדת המפלגה בנושא

הירוקים

1. בתי הזיקוק חשובים למשק הישראלי, אך לא מן הנמנע כי הנזקים שהם גורמים מקזזים חשיבות.
2. תחנות כוח חיוניות למשק, אך פעולתן כיום לא-מרוסנת: נבנות הרבה תחנות כוח מעל הדרוש, הן תעשיות פטרו-כימיות, מחצבים, כימיקלים וחומרי-בנין, ידרשו לעמוד בתקנים מחמירים המקובלים.
4. המשרד לאיכות הסביבה יכין יעד פליטת מזהמים לכל מפעל בארץ. מפעל שלא יעמוד ביעד וימשיך.
5. תחנות ניטור לזיהום אוויר יופעלו בסמכות המשרד לאיכות הסביבה, אשר יתריע על חריגות מסוכנות,

הליכוד

פעולה לפתרון בעיית זיהום אוויר ואי קיום תשתיות מזהמות ומסוכנות.

העבודה

1. הפחתת משמעותית של רמות זיהום האוויר מתעשייה, מתחבורה וממתקני כוח, וגיבושה ויישומה של
2. השלמת תשתית חקיקה סביבתית מפורטת המבטיחה יעילות, וודאות, שוויוניות, שקיפות ויציבות

התנועה

1. חקיקת חוק עידוד תעשיות ידידותיות לסביבה שיחייב מתן תמריצים לתעשיות ידידותיות לסביבה
2. הקצאת משאבים לאכיפת האיסור על השלכת פסולת בשטחים פתוחים ולמערך ממלכתי לפיקוח על
3. הנהגת מדיניות "המזהם משלם", להלכה ולמעשה, תוך קביעת קנסות גבוהים ועונשים מרתיעים;
4. חקיקת חוק המאפשר הגשת תביעות אישיות נגד מזהמים, בגין פגיעה באיכות החיים ובבריאות

התנועה

1. תוספת תקציב משמעותית למשרד להגנת הסביבה אשר חלקה העיקרי יופנה להקמת יחידת פיקוח

מימד

2. הגברת הפעולה לשם הרתעה גם במישור התביעות נגד העבריינים המזהמים וכן הגברת תדירות חובת

3. קידום הכנת תקנות אשר ייתנו ביטוי כמותי לעקרונות המפורטים בחוק אוויר נקי במטרה לממש

4. מדיניות ממשלתית בתחום איכות האוויר תיגזר מן האינטרס הציבורי של בריאות הציבור, בריאות

5. חידוש פעילות הקרן להשקעות בייצור נקי, כדי לסייע לתעשיות המוכנות להשקיע בטכנולוגיות

חד"ש

1. פעולה תקיפה נגד האינטרסים הכלכליים העומדים מאחורי ההרס הסביבתי; הגנה מיוחדת על

2. גיבוש תכנית לאומית להגנת בריאות הציבור מפני מפגעים סביבתיים: אכיפת החוקים למניעת זיהום

ישראל

העמקת הקשר בין התעשייה להגנה על הסביבה.

ישראל

1. הפחתת זיהום האוויר, הקרקע והמים ממשקי האנרגיה והתחבורה: נדרשת פעילות משולבת ונחרצת

2. החמרת האכיפה והענישה כנגד מפעלים ומתקנים מזהמים;

קדימה

1. שמירת איכות הסביבה מחייבת הקטנת זיהום האוויר, המים, הנחלים, הקרקעות החקלאיות, הים

2. דאגה לריכוז אזורי תעשייה ותעסוקה משותפים לרשויות רבות תוך חלוקת ההכנסות מארנונה ביניהן

ש"ס

הגבלת תעשיות הפוגעות, הורסות ומזהמות של תשתיות הטבע הלאומיות.

4. תחבורה

מפלגה

עמדת המפלגה בנושא

הירוקים

1. תחבורה נקייה - רכבות, רכבת קלה, אוטובוסים חשמליים, אופניים והולכי רגל;
2. מתן תמריצים בלתי-מתפשרים לתחבורה אלטרנטיבית למכוניות: רכבות, רכבת קלה, אוטובוסים

הליכוד

1. עידוד השימוש ברכבת והקמת חניונים במחיר סביר;
2. פעולה לחיוב הערים לפתח שבילי אופניים בשטחן; תותר העלאת אופניים לרכבות ולאוטובוסים

העבודה

הקמת תשתית תחבורתית יעילה ונקייה להסעת המונים;

התנועה

1. עידוד משמעותי של התחבורה הציבורית והשקעה מאסיבית בתשתית התחבורה הציבורית, בעיקר
2. עידוד השימוש בתחבורה ציבורית, בדרך של הוזלה משמעותית במחירי הכרטיסים, הגברת תדירות
3. עידוד השימוש באופניים, על ידי סלילת מסלולים בטיחותיים, אפשרות להטענת אופניים בתחבורה
4. צמצום השימוש ברכב פרטי באמצעות תמריצים כלכליים לעובדים ולמקומות העבודה וכן לבעלי רכב

התנועה

1. קידום מערכת תחבורה ציבורית יעילה ואיכותית אשר אינה מזהמת;
2. מתן עדיפות להולכי הרגל ורוכבי האופניים, בין היתר על ידי הרחבת המדרכות;
3. הימנעות מסלילת כבישים חדשים המבתרים את השטח הפתוח וניתוב המשאבים הציבוריים לטובת
4. הפחתת זיהום אוויר הנפלט מכלי רכב.
5. הבטחה שמכוניות בישראל ישקפו את הטכנולוגיות הטובות ביותר, הן מבחינת ניצול יעיל של דלקים
6. צמצום הנסיעות הפרטיות תוך כדי שיפור היכולת של הציבור לנוע ביעילות באמצעי תחבורה אחרים;
7. אימוץ סולם חדש של מסים הנותן עדיפות מוחלטת לרכישת כלי רכב חוסכי דלקים שפליטות
8. המשך המגמה של שיפור איכות הדלקים והיצמדות לתקני אירופה בתחום. מבחינת מזהמי אוויר,

9. קידום הסדרי תנועה להעדפת תחבורה ציבורית;
10. קידום תוכניות מעסיקים להסעות עובדים ושירותים לשיתוף נסיעות;
11. מתן עדיפות לתוכניות בנייה המאפשרות תחבורה ציבורית יעילה.

חד"ש

1. מתן עדיפות ברורה לתחבורה הציבורית על חשבון צמצום השקעות בכבישים;
2. הפסקת הפרטה של התחבורה הציבורית והבטחת איכותה וזמינותה;
3. פיתוח תחבורה מסילתית והפחתת מחירי הנסיעות ברכבת;
4. פיתוח שבילי אופניים בערים;
5. עצירת המשך הפיתוח של פרויקט "כביש חוצה ישראל" ופרויקטים דומים של הפרטת כבישים,

ישראל

1. הפחתת עלויות סביבתיות ובריאותיות מזיהום אוויר מהתחבורה;
2. יישום החלטות הממשלה בנושאי מיסוי ירוק בתחבורה ובמשק האנרגיה והפחתת זיהום האוויר
3. החמרת תקני פליטה מכלי הרכב במבחני הרישוי והחמרת האכיפה והענישה כנגד כלי רכב מזהמים;
4. מעבר לכלי רכב ידידותיים לסביבה בכל יחידות הממשלה בהתאם להחלטת הממשלה.
5. יישום מיידי של כל החלטות הממשלה בתחום צמצום זיהום האוויר מהתחבורה אשר נתקבלו בשנים
6. מיסוי ירוק על כלי רכב בהתאם למדד ירוק של זיהום אוויר וחסכון בדלק וכן צעדי מיסוי לעידוד
7. הנחייה מיידיית למינהל הרכב הממשלתי, הצבא ורשויות הממשלה לבצע רכישות של כלי רכב

קדימה

ביצוע השקעות גדולות בתחבורה ציבורית ובעיקר בתחבורה מסילתית ידידותית לסביבה.

למפלגות ישראל ביתנו וש"ס אין התייחסות לנושא התחבורה במצען.

5. קרינה והתחממות גלובאלית

עמדת המפלגה בנושא

מפלגה

חתימה למניעת הקמת תחנה פחמית נוספת בישראל ולצמצום פליטת גזי חממה.

הליכוד

1. הקפדה על יידוע הציבור בדבר מיקומן וסכנותיהן של האנטנות הסלולאריות; הקמת מערך ניטור
2. בחינה מחודשת של טכנולוגיית "הדור השלישי", ובדיקת אפשרות להגבלת הטכנולוגיות שמציעות

התנועה

1. הצטרפות להסכם קופנהגן המתוכנן לשנת 2009 כחברה בקבוצת המדינות המפותחות תוך הערכות
2. אימוץ חקיקה שתשנה את מגמת העלייה הלא ראויה בפליטות גזי חממה ממקורות שונים בישראל.

התנועה

1. הפסקת הקמתן של תחנות כוח פחמיות לאלתר, על מנת לעבור מעלייה בפליטות גזי חממה לצמצום;
2. הרחבת והעמקת מערך הניטור למזהמי אוויר, תוך שקיפות בהעברת ממצאי הניטור לידי כל המתעניין

1. הפסקת הכניעה לחברות הסלולריות;
2. איסור הקמת אנטנות סלולריות בצמידות לבתי מגורים, בתי ספר וגני ילדים.

חד"ש

למפלגות הירוקים, ישראל ביתנו, ישראל חזקה, העבודה, קדימה וש"ס אין התייחסות לנושא הקרינה והתחממות הגלובאלית במצען.

6. מחזור

מפלגה

עמדת המפלגה בנושא

הירוקים

1. ויסות תנאי שוק בכדי ליצור תמריץ למחזור: התערבות עקיפה, מווסתת, מוגבלת בזמן ובמקום,
2. קבלת החלטה כי התמיכה הממשלתית בציווד עבור התעשייה תתבטא רק בהשקעות ידידותיות
3. קידום נושא המחזור של פסולת אורגנית, אותה ניתן להפריד בקלות לצורך כך בהקפים נרחבים
4. הפעלת מכונים לקומפוסטציה (יצור דשן מפסולת אורגנית) ברשויות המקומיות;
5. עידוד תעשיות להפקת אנרגיה מפסולת אורגנית (ביו-אנרגיה), כמקובל בברזיל, ארה"ב ומדינות

העבודה

1. הפיכת המחזור הוולונטרי למחזור חובה, תפעל להצבת מתקני מחזור לפסולת מסוג נייר, פלסטיק,
2. העברת חוק מחזור פסולת אריזות המחייב מחזור 70% מסך פסולת האריזות ע"י כל יצרן או יבואן

התנועה

1. קביעת תמריצים כלכליים חיוביים ושליליים, שיעודדו את הצרכן לצרוך פחות ולצרוך בצורה
2. עידוד מדיניות מחזור במגזר הפרטי ובתעשייה; החלת חוק הפקדון על מיכלי משקה בכל נפח; הצבת
3. קביעת ברירת מחדל לשימוש בדואר אלקטרוני ובמסמכים וירטואליים בגופים ממשלתיים;
4. חקיקת חוק חובת איסוף, מיחזור ושימוש בפסולת בניין ופסולת מוצקה ממוחזרת בפרויקטים
5. יישום טכנולוגיות מתקדמות לטיפול בפסולת מסוכנת (מיצוק מיצוב); צמצום היקפי הפסולת
6. צמצום השימוש בכלים חד פעמיים ובשקיות פלסטיק, בדרך של קמפיין חינוכי ותמריצים כלכליים.

התנועה

הגדלת היקפי המחזור בערים;

ישראל

1. ביצוע תכניות הממשלה הקיימות בנושאי מחזור פסולת לסוגיה (בניין, אורגנית, ביתית, נייר);
2. שיקום אתרי פסולת ומתן דוגמה ממשלתית בכל משרדי הממשלה וגופיה ליישום;
3. מחזור שקיות ניילון ונייר לפי משקל - עדכון חוק הפיקדון;
4. חינוך והסברה במערכת החינוך ובכל אמצעי המדיה להפרדת פסולת;
5. מו"פ ורכש טכנולוגיות להפקת אנרגיה, חומרי גלם ומוצרים מפסולת;
6. זירוז הליכי הקמת מפעלי מחזור והפקת אנרגיה מפסולת.

למפלגות חד"ש, ישראל ביתנו, הליכוד, קדימה וש"ס אין התייחסות לנושא המחזור במצען.

7. מים

עמדת המפלגה בנושא

מפלגה

הירוקים

1. חיסכון, טיהור ותכנון נכון של מערכת צריכת והפקת המים;
2. הקטנת שאיבת המים בדרך של צמצום יכולים חקלאיים בזבזניים, ייעול ההפצה, מחזור מים והתפלתם
3. שימוש אלטרנטיבי במי שיטפונות ומים ממוחזרים: העלאת רמת טיהור הקולחין ואיגום מי שיטפונות.

העבודה

ניהול משק מים בר קיימא המבוסס על ניהול צד הביקושים, חיסכון ושיקום בארות מזוהמות ועל

התנועה

1. קביעת תפישה מערכתית של מקורות המים, תוך לקיחה בחשבון של כלל השימושים במים, בכללם
2. הבטחת שוויון בחלוקת הנגישות למים בכלל, ולמים איכותיים בפרט. תיקון קיפוח היישובים הערביים
3. פיתוח מקורות מים אלטרנטיביים, כגון מחזור מי הביוב והתפלה;
4. יזום חקיקה שתאפשר ותעודד את האזרח לאגור מי גשמים ולמחזר מים אפורים.

התנועה

1. שימוש בכלים כלכליים ובמחירי המים ככלי שיאפשר צריכה בסיסית, אך יעודד חיסכון על ידי
2. ייצור כמויות גדולות של מים מותפלים באיכות גבוהה ממי ים וממים מליחים. יש להבטיח כי מתקני
3. הגברת השימוש במים מושבים ואפורים.
4. הגברת פעולות האכיפה באופן משמעותי מול מזהמי המים השונים, הן על-ידי הגדלת כוח אדם והיקף
5. שינויים ארגוניים ברשויות המטפלות בנושאי המים בישראל בדרך אשר תביא לריכוז הסמכויות בידי
6. מחקר וחינוך - יש להמשיך ולהקצות תקציב הולם לביצוע מחקרים מדעיים חדישים ולחזק את הקשר

חד"ש

1. הגנה על מקורות המים, הים והנחלים מזיהום תעשייתי ואחר;
2. הפסקת הפרטת שירותי המים.

ישראל

פעילות נמרצת להצלתו של ים המלח וסביבתו ובתוך כך לפתרון משבר המים באזורנו.

1. גיבוי לתכניות קיימות לשיקום נחלים, קרקע ומי תהום המזוהמים בדלק;
2. הפסקת בניית תחנות דלק העלולות לזהם מי תהום וקרקע;
3. הקצאת משאבים לתכנית הלאומית למניעת זיהום ים בשמן (נפט);
4. החמרת הענישה כלפי מזהמי מקורות מים, נחלים וים וענישה פלילית על רשלנות שגרמה נזק;
5. בחינת המשך דלדול מקורות מים שפירים לצרכי הפקת מים מינרלים, במקרים בהם יש חשש לפגיעה באזורי הספר של הערבה הגולן והגליל העליון בהם לא קיים היצע של מי קולחים, על המדינה ליזום.
7. התקנת תקנות שתחייבנה התקנת מערכות להשבת מים אפורים בבנייני מגורים ובמבני ציבור חדשים.
8. הקצאת משאבים ועידוד העוסקים בפיתוח טכנולוגיות המשפרות את תהליכי ייצור מים שפירים,

1. תכנון מערכתי של תשתיות לאומיות, בין היתר בתחום אספקת מים ושמירת איכותם.
2. שמירה על מעמדה ומקצועיותה של מערכת התכנון;
3. הגדלת התפלת מי ים על פי הצרכים של המדינה כולל הקצבת מים לשם שיקום נחלי ישראל.

חקיקת חוקים שמטרתם הגנה על הטבע, על מקורות המים ועל חופי הים.

למפלגת הליכוד אין התייחסות לנושא המים במצעו.

8. אנרגיה ירוקה

מפלגה

עמדת המפלגה בנושא

הירוקים

1. ייצור אנרגיה נקייה המופקת ממשאבים קיימים ובלתי מתכלים, מקומיים ונקיים. הבולט בהם הוא
2. חברת החשמל תחייב להשקעה במקורות אנרגיה אלטרנטיביים: אנרגיה סולארית, רוח וביו-אנרגיה.

הליכוד

1. קידום מדיניות ויישום צעדים שיביאו לצמצום כמות האנרגיה הנצרכת בבניינים;
2. מציאת חלופות ירוקות כדי להדביק הפער בין הביקוש הגובר לחשמל לכושר הייצור.

העבודה

ניהול משק אנרגיה בר קיימא, עידוד ותמרוץ המחקר והפיתוח בנושא אנרגיות מתחדשות, יסייעו לבסס

התנועה

1. יישום מדיניות מקיפה של התייעלות וחסכון, במוסדות המדינה, במערכת הביטחון, במגזר התעשייתי,
2. קביעת עלות פרוגרסיבית לשימוש בחשמל – משק בית שיצרוך פחות ישלם פחות על כל קו"ט, משק
3. יישום החלטת הממשלה להקמת תחנת כוח סולארית בנגב, תוך התחשבות באתרים רגישים המקיימים
4. חקיקת חוק עידוד אנרגיה מתחדשת לשם הטמעת מקורות אלה במשק החשמל הישראלי;
5. קידום הפקת אנרגיה מפסולת באמצעות הקצאת משאבים, כלים ושטחים ייעודיים למטרה זו;
6. איסור הקמת תחנות כוח חדשות המתבססות על דלקים פוסיליים כמו נפט, פחם וגז טבעי ואיסור
7. יצירת תמריצים ופתיחה בקמפיין ציבורי להחלפת נורות הלהט בנורות חסכוניות באנרגיה;
8. שקיפות מוחלטת והעברת מידע לגבי השימוש באנרגיה גרעינית בישראל ודרכי קבירת פסולת גרעינית;
9. חקיקה בנוגע לפיקוח ובקרה על פיתוח האנרגיה הגרעינית בישראל.

התנועה

1. בניית תוכנית לאומית להתייעלות אנרגטית. יעדי התוכנית צריכים להיות: עצירת העלייה בצריכת
2. פיתוח אנרגיות מתחדשות. יישום הטכנולוגיות הקיימות לייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת, וקידום
3. שיתוף פעולה אזורי - מגעים עם מדינות האזור, בפרט ירדן ומצרים, לשיתוף פעולה בהקמת תחנות כוח
4. השקעות במחקר ופיתוח - על מנת לקדם את המחקר ולהחזיר ארצה את טובי מוחותינו, על הממשלה

עידוד מעבר לשימוש במקורות אנרגיה מתחדשות תוך שילוב פיתוח הכלכלה וביסוס עצמאותה הכלכלי

ישראל

1. קידום אנרגיות מתחדשות ויעד של 10% מיכולת הייצור המותקנת של חשמל מאנרגיה סולארית
2. קידום תכניות התייעלות במשק החשמל לרבות החמרת התקינה למינימום יעילות נדרשת ממוצרי
3. מיצוי מלוא הפוטנציאל של מטמנות ואתרי פסולת להפקת ביו-גז לאנרגיה;
4. איתור מקיף של שטחי מדבר המתאימים להקמת תחנות כוח סולאריות תרמיות ואשר יאפשרו הגדלת
5. הרחבת חיפושי מאגרי גז טבעי ונפט חדשים;
6. פיתוח מקורות פצלי השמן כחלופה ליבוא נפט גולמי;
7. יישום תכנית האב הבין משרדית למשק האנרגיה בתחומי שימור אנרגיה, הפחתת גזי החממה וקידום
8. הגדלה משמעותית בעשרות עובדים של כוח האדם ההנדסי-מקצועי במשרדי הממשלה ובעיקר משרד
9. הקמת תכנית לאומית לגריטת והחלפת מזגנים ישנים במזגנים חדישים וחסכוניים על מנת לחסוך
10. הגדלת הסיוע התקציבי למו"פ באנרגיות מתחדשות ונקיות.

ישראל

קביעת מדיניות בתחום האנרגיה המשלבת בין יעילות וחסכון לבין שימוש באנרגיות ידדותיות לסביבה.

קדימה

למפלגת ש"ס אין התייחסות לנושא אנרגיה ירוקה במצעה.